

Lektørdtalelse (14/25) 5 109 319 4 (V)

Aarøes Strejfkorps : en dansk specialenhed i 1864 / redaktør: Jens Ellekær. - Ellekær. - 173 sider. - DK 96.6

Anvendelse/målgruppe/niveau

Pæn stor efterspørgsel på bøger om krigen i 1864. Denne er et i omfang lille, men yderst interessant kuriosum især for særligt militærhistorisk interesserede.

Beskrivelse

Hvis man tror, at militære specialenheder er noget som kun hører moderne krig til, vidner denne lille militærhistoriske bog om noget helt andet. Den fortæller med 2 linjeofficerer som førstehandsvidner den militærhistoriske interessante historie om den ca. 200 mand store militære specialenhed "Aarøes Strejfkorps", der under krigen i 1864 har "til formål at overfalde feltvagter i fjendens kystsikring, at ødelægge fjendtlige magasiner og at binde større fjendtlige styrker". Vi taler altså om farlige militære operationer bag fjendens linjer. Den lille bog er redigeret af Jens Ellekær, og bogens to hoveddokumenter er skrevet af overnævnte 2 officerer. Det er "Det Aarø 'ske Strejfkorps i 1864", skrevet i 1884 af Niels Christian Esmann og "Kaptajn Aarøes Strejfkorps i marts og april 1864" skrevet i 1893 af Christian Bjergager. Redaktøren Jens Ellekær skriver selv kapitlerne "Et lille element af offensiv kamp i en tabt krig" og om "Generalmajor, friherre Hugo Raab". Desuden indeholder bogen nekrolog og mindeord fra 1886 om strejfkorpsets chef Kaptajn B.C.M. Aarøe.

Sammenligning

Efterhånden en del populære bøger om krigen i 1864, men ikke andre om dette unikke aspekt.

Samlet konklusion

Guf for militærhistorisk interesserede. En mindre målgruppe især på lidt større biblioteker.

Carsten Güllich-Nørby

[< BogFeature](#)

BogFeature

Aarøes Stregfkorps – en dansk specialenhed i 1864

De fleste udgivelser om krigen i 1864 har sat fokus på den politiske baggrund. Med denne lille bog om en næsten glemt militær kommando får vi et glimt af kampen mod overmagten.

Af Erik Ingemann Sørensen

I sit storværk "1864 – sønner af de slagne" belyser Rasmus Glenthøj på ypperste vis nederlagsåret fra mange nye vinkler – og med talrige nye og udfordrende dimensioner. Men de egentlige krigshandlinger tager han ikke med. Det er nemlig ikke bogens formål. Det samme gør sig gældende for Johan Peter Noacks udmærkede: "Da Danmark blev moderne". Det skal der ikke sættes en finger på. Med de fantastiske bøger "Slagtebænk Dybbøl" og "Dommedag Als" af Tom Buk-Swienty har vi jo også fået den ypperste krigshistorie overhovedet.

Men det er lykkedes Jens Ellekær at finde en lille niche, så vi kan få en krigshistorie 150 år efter. Det sker med bogen "Aarøes Stregfkorps – en dansk specialenhed i 1864". Bogen er i realiteten en kildesamling, idet de 3 hovedartikler har været udgivet tidligere. Det drejer sig om N. C. Esmanns "Det Aarøe'ske Stregfkorps" fra 1884, Chr. Bjergagers "Kaptajn Aarøes Stregfkorps i marts og april 1864" fra 1893 og "B. C. M. Aarøe nekrolog og mindeord" fra 1886. Forfatteren selv har bidraget med en biografi om den svenske generalmajor, friherre Hugo Raab, der havde kommando i stregfkorps.

Et militært stregfkorps er ifølge ordbogen: "en mindre afdeling soldater, der optræder på egen hånd, navnlig for at indhente oplysninger eller for at forurolige fjenden." Netop dette var formålet med oprettelsen af Aarøes Stregfkorps, der opererede i knap 5 måneder. I dag har vi enheder som Jægerkorps og Frømandskorpset, der takket være en skarp, skarp træning er i stand til at udføre disse opgaver blandt andet ved hjælp af ekstremt specialudstyr. Men de ligger lysår fra stregfkorpsets uddannelse og våben.

Der lå ingen specialtræning bag stregfkorps – de havde ikke særlige våben – og flere af medlemmerne (korpsset nåede op på 600 mand) havde overhovedet ingen militær træning. Føringsofficererne var heller ikke blandt de bedste. Ikke alene havde 1. slesvigske krig resulteret i et uforholdsmæssigt stort tab blandt de yngre officerer – man havde i den mellemliggende periode undladt at uddanne tilstrækkeligt med nye. Så stregfkorps havde i realiteten alle odds mod sig. Hvor hærens eliteenheder i dag bevæger sig i det skjulte, stillede stregfkorps efter landgang oftest op på linje med fældede bajonetter. Og hvor man i dag har pålidelige kort med under operationerne, ja så måtte stregfkorps klare sig med langt, langt mindre.

De mange vanskeligheder med operationerne

Med sådanne udgangspunkter er det indlysende, at operationerne, allerede inden de blev sat i værk, stod over for kolossale udfordringer. Alligevel slap korpsset generelt rimeligt fra konfrontationerne med fjenden. "Det samlede tab var 2 dræbte, fire sårede samt en mistet hest", noterer Jens Ellekær i indledningen. Et af eksemplerne på de store problemer, der opstod undervejs er hentet fra operationen mod "Orø Færgedæmning" den 8. april. (Det drejer sig rent faktisk om Aarø ud for Haderslev Fjord. En irriterende skrivemåde, hvis man vil følge nærmere på kort – idet Orø ligger i Isefjorden). Trukket over Lillebælt i pramme var det en flok noget forkomne og nervøse soldater, der steg i land. Fremrykningen i mørke gik galt. Man havde under stor tumult i vandhuller, så man måtte søge tilbage til stranden – opstille i kolonner og så rykke frem. De østrigske ulaner, der var på stedet, red bort. Så udbyttet blev en efterladt sabel, som man tog med tilbage, da soldaterne atter gik ombord i prammene for at vende tilbage til Assens.

Den slags situationer er der flere af. Så et skarpt korps, der var i stand til gennem en række nålestiksmanøvrer at genere fjenden, er der ikke helt tale om. Omend man under et af rældene tog en gruppe fanger. Jens Ellekær noterer da også, at østrigerne sådan set ikke tog megen notits af stregfkorps.

Af det valgte kildemateriale fremgår det, at spændingerne mellem officererne i korpsset var ganske bekymrende – ikke alle brød sig om Aarøes måde at føre på.

En lille oversigt

Jens Ellekær giver i sit forord en glimrende lille oversigt over nogle af de udfordringer, den danske hær stod over for, da krigen brød ud. Endnu engang ryster man på hovedet over mellemkrigstidens sparepolitik på forsvarsbudgettet – en politik der medførte, at den danske hær stod i en håbløs situation allerede fra krigens første dag. En situation der trist nok minder en hel del om forsvarrets nuværende situation, hvor DJØF'ere og ignorante politikere endnu engang har svigtet. Det er lige før, man kan tale om en dansk tradition på dette område.

Alt i alt er der god grund til at takke forlaget Ellekær for denne lille udgivelse. Så får vi alligevel i sidste øjeblik felten med ind i jubilæumsåret. Den ikke militærkyndige læser får i bogens appendiks et lille leksikon med, der støtter læsningen undervejs. Men man burde have gjort lidt mere ud af kort og billeder. Det ærgrer lidt.

Men stor tak til Jens Ellekær fordi han har genoplivet dette lille korps og dets spændende historie.

Del på Facebook, digg, m.m.

SHARE

FAKTA

Jens Ellekær:

Aarøes Stregfkorps – en dansk specialenhed i 1864

Udg. af Forlaget Ellekær

174 sider ill., 165 kr

[Forlaget Ellekær >](#)

SE OGSÅ:

Kulturstudier

Aarøes Strejfkorps – en dansk specialenhed i 1864

Redigeret af Jens Ellekær, *Aarøes Strejfkorps – en dansk specialenhed i 1864*. Forlag: Ellekær, 2014. 173 sider.

Tanken om at danne et korps med henblik på landsætninger på de holstenske og slesvigske kyster blev fremsat i efteråret 1863, men var ikke blevet imødeset af generalstaben og forsvarskommissionen. Men da situationen ændrede sig i første halvdel af 1864, blev ideen mere presserende. På baggrund af et forslag stillet af premierløjtnant Bendt Christian Mogens Aarøe (1828-1886) om oprettelse af et strejfkorps, blev dette endeligt oprettet og indsat i krigen. Korpsets opgave var, at indhente oplysninger om fjenden, forstyrre og om muligt ødelægge hans logistiske netværk, tage fanger og gennemføre andre kommandoraid-lignende opgaver. Korpset bestod først af godt 200 mand heraf flere norske og svenske frivillige. Henimod slutningen af krigen øgedes korpset til at omfatte 600 mand, herunder et antal skibe til transport og ildstøtte til operationerne.

Aarøe blev landkadet i 1845 og udnævnt til sekondløjtnant (senere premierløjtnant) i 1848, samme år som han modtog ridderkorset efter Slaget ved Kolding. Desuden fungerede han som adjutant for Oberst Læssøe ved Isted. I 1864 var han premierløjtnant ved 17. regiment ved Dybbøl. Han blev udnævnt til kaptajn i april samme år.

Denne bogs omdrejningspunkt er to tidligere udgivne tekster: "Det Aarøe'ske Strejfkorps i 1864" af oberstløjtnant Nils Christian Esmann (1884) og "Kaptajn Aarøes Strejfkorps i marts og april 1864" af oberstløjtnant Chr. Bjerager (1893). Esmann blev i juni 1864 tilkommanderet strejfkorpset frem til opløsningen i august samme år. Bjerager var sekondløjtnant i korpset fra dets oprettelse i marts og frem til april.

Begge tekster er tilpasset gældende retskrivning og visse begreber der kræver forklaring for nutidens læsere, kan få denne i et appendiks bagest i bogen.

Bogens første del af Esmann er et genoptryk af et tillæg til Militært Tidsskrift fra 1884. Anden del med Bjeragers indlæg, er ligeledes et genoptryk og det er for begge teksters vedkommende muligt at fremskaffe originalerne og læse disse i sin oprindelige ordlyd og udgave.

Korpsets levetid gør dets historie overkommelig. I Esmanns nøgterne og objektive beskrivelse fortælles om de enkelte operationers mål og gennemførelse. Bjerager inddrager personlige betragtninger på både korpsets operationer og mandskab. Og han er ikke ukritisk. Han kalder eksempelvis Aarøe for "umoralisk" og studser noget over Aarøes frie måde som han omgikkes sine officerer, som han tiltaler "du", samt hans lemfældige omgang med sandheden. "Før krigen betragtede jeg ham som en ægte soldat og hugaf med alle en sådans dyder og lyder, og da jeg blev skuffet heri, sank han dybere i mit omdømme, end han måske fortjente", som Bjerager skriver om Aarøe.

Hvor Esmanns fremstilling glider igennem kronologisk med afsnit der beskriver operationerne og korpsets væsentligste udvikling, er Bjerager langt mere skematisk inddelt. Her kan læseren slå op på konkrete datoer for operationerne, hvilket gør fremstillingen mere som en redegørelse, hvis man naturligvis ser bort fra hans personlige holdninger om Aarøe.

Aarøe udgav i 1861 "Forsøg til Ledetraad i Felttjeneste og anvendt Taktik". I denne titel kan strejfkorpsets opgaver genkendes, og kan derfor tjene som et yderligere indsigtfuldt studie i strejfkorpsets historie og funktion.

Forlaget Ellekærs ejermand Jens Ellekær fungerer som redaktør i denne udgivelse, hvor han har stået for at samle fortællingerne, foretage sproglige ændringer fra originalerne og selv skrevet indledningen til de 173 sider som bogen omfatter. Ellekær har haft til formål at fremhæve historien om et provisorisk korps der blot nåede at eksistere i fem måneder inden våbenstilstanden bragte en afslutning på kamphandlingerne. Og på den korte tid nåede korpset aldrig nogen rutine i de operationer det udførte. "Tilbage står historien om en offensivt tænkende officer og de befalingsmænd og menige [-], som denne inspirerede til at løse uortodokse opgaver i en krig, hvor Hæren som helhed var tvunget i defensiven", som Ellekær skriver i sin indledning.

Bogen er udover de tre ovenfor nævnte tekster, forsynet med Aarøes nekrolog og mindeord fra 1886, en biografi om chefen for de norske og svenske frivillige i korpset Generalmajor Hugo Raab samt et appendiks med tidstavle, leksikon, kildeangivelser og oversigtskort. Mange elementer på få sider. Ikke desto mindre er det lykkes Ellekær at gøre et fornuftigt stykke arbejde om strejfkorpsets historie med dette bidrag, der hænger fint sammen.

LITTERATURLISTE

Boganmeldelse

0 kommentarer

Simon Papousek
Bibliotekar

Publiceret 16/10 2014

Del:

